

[Christmas Møller.]

bruar—Marts 1919, Statslaanet, Ministeriets Afgang, 7. August-Lovens Ophævelse eller Ikke-Ophævelse. Og da denne Strid var likvideret, fortsattes Striden omkring Spørgsmaal, som er alle bekendt, Flensborg, Grænsedragning og meget andet, kulminerende i den voldsomste politiske Eksplosion, som vi maaske nogen Sinde har kendt her i Landet. Men dette bevirkede, at Forfatningen af 1915 efter min Opfattelse føltes næsten som en Fortsættelse af Forfatningen af 1866, og enhver, der kender de politiske Forhold, saaledes som de har formet sig fra 1915—18 til 1936, maa give mig Medhold i min Opfattelse.

Dertil kommer, at med Forfatningen af 1915 søgtes der ikke skabt en Forfatningsskik her i Landet. Hvis man havde søgt noget saadant, hvis man havde indsat en Bestemmelse i Grundloven om, at Tingene i visse Tilfælde stemte sammen — eller hvorledes man nu havde skabt den Forfatningsskik, man var inde paa ved den Dagsorden, jeg saa mange Gange har omtalt, som Landstinget paa Pipers Foranledning vedtog i 1919, gaaende ud paa, at Landstinget skulde bøje sig efter et Valg — ja, saa kunde maaske paa Grundlag af Forfatningen af 1915 Forfatningsstriden være likvideret. Men den blev det ikke, enhver maa erkende, at den ikke blev det. Det, vi ønskede at opnaa, det, man ikke opnaaede i 1915, var at likvidere Forfatningsstriden, og jeg er ikke ganske enig med det ærede Medlem Hr. Brorsen, naar han siger, at man ikke kan vide, om der ikke i en overskuelig Fremtid vil blive rejst Krav om Ændringer i denne Grundlov. Nej, det kan man naturligvis ikke, men man kan om den Forfatning, der her foreligger, vide een Ting, at det, der var det egentlige Indhold i Striden, Kampen mellem de to Ting, den manglende Afgørelse, den er ude af Verden.

Og naar man da skulde løse Spørgsmaalet, skulde løse den Opgave, der forelaa, at give Landet en ny Forfatning — det er sagt mange Gange, men jeg vil gerne gentage det endnu en Gang her —, saa var der i Virkeligheden ogsaa en anden Ting, der samlede os, nemlig dette, at man kunde gaa to Veje: man kunde gaa den Vej at have et Folketing, som alene valgtes af Vælgerne, og et Ting ved Siden af, Erhvervsting, Lovraad, hvad man nu vilde, men i saa Fald vilde det, hvad ikke alle har villet forstaa, paa Forhaand være udelukket, at dette Lovraad, Erhvervsting, eller hvad man vilde kalde det, kunde

have andet end en ren og skær raadgivende Indflydelse. Den Vej vilde man, som bekendt, ikke gaa, og jeg har ikke set Erhvervsrepræsentanter af Betydning tage til Orde herfor, mens Tid var, jeg har tværtimod set, at det modsatte Raad er givet. Naar vi af mange Grunde ønskede at bevare et Totingssystem, var der kun en eneste Maade at gøre det paa, nemlig den, at de to Ting hvilede paa det samme Vælgerkorps og paa den samme Afstemning. Det er efter min Opfattelse den egentlige Aarsag til, at tre Partier, som i andre Henseender staar hinanden meget fjernt, har kunnet samles om Løsningen af denne Opgave, og jeg indanker trøstigt for Historiens Domstol, naar man ser paa, hvorledes der begyndtes med Forslag fra Regeringen og Forslag fra os, om det med Rette kan siges, som det ærede Medlem Hr. Brorsen sagde, at vi ikke har opnaaet meget.

Ved Siden af dette vil jeg gerne yderligere sige, at det ogsaa for mig staar fast, at i den Tid, hvori vi lever, i den Kamp, som pipper frem saa mange Steder mellem Demokrati og Diktatur, er det af overordentlig Værdi, at det danske Folk gennem et stort Flertal klart og tydeligt og uden en eneste Hemning erklærer sig for Demokratiet. Naar man har valgt det — og det har vi for saa vidt alle —, er det min Overbevisning, at saa maa man ogsaa ende i det Standpunkt, i hvilket Det konservative Folkeparti her er endt, ogsaa af den Grund, at man har Lov til at sige, hvad mange jo har gjort Nar af, at der i dette Forslag er Bestemmelser, som er en Bekendelse til Frihedsgoderne. Det er der, og ingen kan være i Tvivl om, at man i og for sig teoretisk godt i et Samfund kan have en Forfatning, der ikke er demokratisk, men som har Frihedsgoderne bevaret. Al historisk Erfaring viser imidlertid, at naar man først giver Afkald paa Valgret og den enkelte Borgers Ligeret til at træffe Afgørelse af Statens Skæbne, følger lige i Kølvanet deraf Indskrænkningen i alle de andre Goder. Jeg forstaa naturligvis i og for sig godt, at man fra visse Sider — det ønsker jeg ogsaa at sige ved denne Lejlighed, og man ved, at det ogsaa er blevet sagt i konservative Kredse — synes, der var andet, man kunde tage fat paa, andre Spørgsmaal, som meldte sig stærkere, og jeg forstod, at det ærede Medlem Hr. Brorsen var inde herpaa og udtalte, at der er Problemer, som ligger lige for til Løsning. Jeg er ikke uenig med det ærede Medlem heri, og jeg kan ogsaa gerne sige til det ærede Medlem: Hvad skulde der være i